

Homilie tijdens de Eucharistieviering t.b.v. de sterfdag van Don Giussani en pauselijke erkenning van de fraterniteit van CL 21 februari 2019, verzorgd door mgr. mr. drs. Th.C.M. Hoogenboom, hulpbisschop van het aartsbisdom Utrecht

Broeders en zusters,

De Drentse zanger Daniel Lohues die zong ooit een lied in het Drents dialect.

En ik dacht: *'U bent zo'n internationaal gezelschap, dat Drens zult u allemaal wel verstaan'*.

En het refrein van het lied gaat als volgt:

'Elk mens die hebt zich een kruus te dragen.

Op zich ben die kruus even groot.

Het verschil is die ene heeft er ene van piepschuim en de andere heeft hem van lood'.

Begrijpt u dat? Ieder mens heeft een kruis te dragen, ze zijn allemaal even groot. Maar de een heeft er een van piepschuim, de andere heeft er een van lood.

Dat het kruis midden in de wereld gepland staat, daarvoor hoeven we de krant maar open te slaan, de geschiedenisboeken te lezen, de televisie maar aan te zetten.

Heel onze aardse levensweg van geboorte tot dood staat onder het teken van het kruis. Het kruis is het christelijke symbool bij uitstek dat gelukkig ondanks de secularisatie nog op tal van plaatsen in onze samenleving zichtbaar aanwezig is.

Zes jaar geleden mocht ik als lid van de bisschoppenconferentie in het Europees parlement zelfs een kruis zegenen in de wandelgang van het Europees parlement.

Het kruis is de samenvatting van de christelijke heilsboodschap en tegelijkertijd moeten we zeggen dat het kruis een lijdenswerktuig is, een teken van tegenspraak. Het staat midden in ons leven gepland als we worden geconfronteerd met ziekte en dood als tegenslagen, teleurstellingen of het noodlot ons treft.

We staan vanavond al een beetje aan het begin van de 40-dagentijd. Volgende week woensdag is het alweer Aswoensdag. En al heel snel zal het dan alweer Goede Vrijdag zijn en zullen we het lijdensverhaal van onze Heer Jezus Christus horen. Het lijdensverhaal is geschreven met het bloed en de tranen van onze Heer, van de lijdende mensheid. Of het passieverhaal nu geschreven wordt in het Grieks of in het Latijn, in het Arabisch, in het Syrisch of in het Irakees, in het Italiaans of in het Chinees, in het Oekraïens of in het Nederlands, de woorden van het lijdensverhaal schreeuwen ten hemel.

Vandaag zo vlak voor de 40 dagentijd begint, leest de Kerk de eerste lijdensvoorspelling van Onze Heer Jezus Christus volgens het Evangelie volgens Marcus. Het zijn snoeiharde woorden van de Heer die de kern aanduiden van waar het in de navolging van onze Heer om gaat: *'Wie mijn volgeling wil zijn moet mij volgen door zichzelf te verloochenen en zijn kruis op te nemen'*.

Een heel bijzondere roeping geeft God aan die mensen die lijden door ziekte, door tegenslag in het leven of door vervolging, met name omwille van het Christelijk geloof. Christus draagt deze mensen een bijzonder warm hart toe. De dogmatische constitutie van het Tweede Vaticaans Concilie, de dogmatische constitutie *Lumen Gentium* zegt, en dan citeer ik: *'Degenen die gebukt gaan onder armoede, zwakte, ziekte en allerlei moeilijkheden mogen zich bewust zijn van hun bijzonderheid met Christus die geleden heeft voor het heil van de wereld. Dit geldt ook voor hen die vervolgd worden omwille van de gerechtigheid en die door de Heer in het Evangelie zalig zijn geprezen'*.

In 2009, tijdens de 30e samenkomst van Vriendschap onder de Volkeren in Rimini van *Comunione e Liberazione* presenteerde de Italiaanse psychotherapeut en subdiaken voor de Melkitisch katholieke ritus Alessandro Meluzzi zijn boek: *‘Abbracciare la croce. Dolore, libertà e tenerezza in Dio (Het kruis omarmen, pijn, vrijheid en tederheid in God).’* In dit boek maakt Meluzzi inzichtelijk dat hoe de mens God en zichzelf ontmoet, vallen in de dimensies van gaven en offer. Meluzzi stelt allereerst vast dat onze ervaringen van rauw en verlatenheid, van verlies, ontgoocheling of nederlaag bepalende en onvermijdelijke levenservaringen zijn. Die kruiservaringen werpen in ons bestaan de diepste vragen op: de vragen naar de zin van het leven en de vraag naar God.

Meluzzi bevestigt dat door het geloof in Gods menswording, het kruis met troost kan samengaan. Hij zegt: ‘Wij weten dat God het geheim van de mens op een volmaakte manier deelt en door een vrije daad van liefde ervoor gekozen heeft zelf mens te worden om aan de menselijke natuur - in alles behalve de zonde - deel te nemen. Een natuur die bestaat uit dood, lijden en kruisen.’ God die de mens bevrijdt en aan het kruis verheven is trekt heel de mensheid in een universele omarming tot zich. In deze omarming ontdekken we de Goddelijke dimensie die in de diepte van ons mensenhart verborgen ligt. En zo kan het kruis een krachtige maar ook moeilijke bron van zingeving worden.

De huidige apostel Jacobus maakt vandaag in zijn brief ons attent op een ander aspect van de navolging van de Heer, dat met je kruis opnemen en het jezelf ontledigen omwille van Christus en zijn Evangelie nauw verbonden is, namelijk het geloof zichtbaar maken in daden van liefde, voortvloeiend uit het compassie voor onze naaste.

Don Giussani heeft heel duidelijk de beoefening van de *caritas* in het hart van de navolging van Christus geplant. Hij zegt: ‘De hoogste wet van ons zijn is het zijn met anderen te delen, onszelf in gemeenschap te stellen. Don Giussani zegt: ik kan heel het woord ‘caritas’ voor mezelf verklaren als ik eraan denk dat de Zoon van God, die ons liefhad, ons niet zijn rijkdommen gestuurd heeft, zoals Hij had kunnen doen, aldus onze situatie revolutionair veranderend, maar zich armoedig gemaakt heeft als wijzelf, onze nietigheid ‘gedeeld’ heeft.’ De concilievaders tijdens het concilie hebben het ook heel krachtig geformuleerd. Ze zeggen: ‘Alle gelovigen [dat zijn dus ook wij] zullen steeds meer worden geheiligd in en door hun levensstaat, hun werkzaamheden en hun levensomstandigheden, indien zij allen met geloof aanvaarden uit de hand van onze hemelse Vader en meewerken aan Gods wil, doordat zij de liefde, waarmee God de wereld heeft liefgehad, aan allen manifesteren in hun aardse dienstbetoon.’

Maar om dat te doen, om dat waar te maken, hebben altijd weer de genade van onze Heer nodig. De genade van vergeving, van moed en van kracht, van trouw en volharding. Het is waar dat wij lang niet altijd weten welke weg de Vader voor ons bestemd heeft en hoe wij anderen het best kunnen dienen door daden van geloof, hoop en liefde. Maar we mogen ons getroost weten door het feit dat we als gedoopten zijn opgenomen, ingelijfd in Christus’ Kerk, waardoor Hij ons en Zijn genade en de Heilige Geest schenkt die ons begeleiden. Aldus komt het kruis, en niet alleen het kruis maar heel ons leven, in een ander licht te staan. In de kracht van Gods genade wordt het dan mogelijk dat we onszelf verloochenen en ons kruis opnemen. Dan wordt het mogelijk te leven in het geloof dat de gekruisigde en verrezen Heer ons sterkt in heel ons doen en laten, ons ervaren en ons beleven ten goede leidt.

Nu wij vanavond dankbaar de Eucharistie vieren, dragen wij als gaven naar het altaar niet alleen de schaal met brood en de beker met wijn, maar daarmee verbonden ook ons zwoegen en lijden omwille van het Evangelie. Met Christus’ offer mogen wij ons verenigen en mogen wij al hetgeen wat wij als lijden en beproeving doorstaan ook aan Hem mee opdragen om zijn toegewijde getuige in de wereld te zijn.

Bidden we in deze Eucharistieviering dat wij ons mogen laten omvormen in Christus. De Gekruisigde die Zich naar ons toetrekt. Degene die ons door kruis en verrijzenis met Zich meetrekt door de dood heen naar het nieuwe en eeuwige leven. Amen.